

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
za Slovenijo v Ljubljani.**

Cena posamezne številke 2 K 50 vln.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . . . K 100.—

Polletna naročnina . . . . . K 50.—

Četrletna naročnina . . . . . K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta številka 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamka. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Kaj je novega pri O. Z.

Ožji odbor O. Z. je imel 1. t. m. ob navzočnosti 10 odbornikov pod predsedstvom prof. Reiserja sejo, ki je ukrepala o določitvi predstavnika, ki naj bi v zniži določbe čl. 6. zakona o proračunski anajstinah za meseca januar in februar 1922 z dne 30. decembra 1921 zadal O. Z. v komisiji za revizijo držav nameščencev.

Predsednik prof. Reiser je stavil načelno vprašanje, ali more O. Z. v ta namen nominirati enega izmed v Beogradu službojučih uradnikov. On sam, ki pride v to komisijo kot poslanec, tega mandata ne more prevzeti. Pa tudi za vsakega v Sloveniji bivajočega uradnika bi bila udeležba nemogoča, ker bo komisija poslovala najmanj dva tedna in se seje ne bodo mogle vršiti nepretrgano. Treba je, da prihranimo O. Z. vsak trošek, ki se sploh prihraniti dá. In to je mogoče. V Beogradu imamo tri uradnike Slovence, ki naše razmere prav dobro poznajo. Eden izmed teh bo mandat rad prevzel. Sodeloval pa bo samo kot **namestnik**, ker Slovenija po ključu z ozirom na močnejše organizacije drugih pokrajin (Hrvatska in Slavonija) v komisijo ne more nominirati delegata. Odbor je soglasno odobril stališče predsednika prof. Reiserja ter ga pooblastil, da v imenu O. Z. po lastnem preudarku zaprosi enega izmed beograjskih slovenskih uradnikov za zastopstvo v komisiji.

Ti uradniki bi bili: načelnik v ministrstvu za konstituantno dr. Sagadin, načelnik v ministrstvu za notranje zadeve dr. Svetek in načelnik v ministrstvu za socialno politiko dr. Gregorič.

Profesor Reiser je odpotoval 6. t. m. v Beograd in bo vse potrebno ukrenil, da se delo komisije čim preje prične.

Društvo prometnih poštinih uradnikov je nominiralo v širši odbor O. Z. poštnega oficijala gosp. Frana Jerena za njegovega namestnika na višjega poštnega oficijala Karla Kumra.

Za takojšnje izplačilo predjema na račun novih draginjskih doklad. »Društvo zemljeknjižnih uradnikov in izprašanih aspirantov« je poslalo O. Z. dopis z zahtevo, da izposluje O. Z. takojšnje izplačilo predjema vsem državnim nameščencem na račun dovoljenega poviška od 1. januarja t. l. v izmeri poviška za meseca januar, februar in marec. Ker so za marec in april — ako smemo verjeti časopisnim vestem — zopet predlagane samo dvanajstine po budgetu za leto 1920/21, pred majem ne moremo pričakovati odobritve rednega proračuna za leto 1922, in s tem v zvezi seveda tudi ne izplačila novih doklad.

Zato je zahteva po takojšnji, četudi samo začasni odpomoči tembolj opravičena, ker gredo cene življenjskih potrebščin konstantno navzgor ter nam nove draginjske doklade tudi za slučaj takojšnjega izplačila ne morejo več ustvariti ravnovesja. O. Z. pričakuje v tem oziru dopisov tudi še od drugih organizacij, ki bo ukrepala o korakih, ki jih ji bo podvzeti, še ta teden na seji širšega odbora. Od več strani se pojavljajo zahteve, naj skliče O. Z. **protestni shod**, ki naj bi protestiral v gornjem smislu. Treba je nekaj ukrenjiti, da koalirani železničarji (in poštarji?) v svojem pokretu ne ostanejo osamljeni. Tudi to vprašanje se bo ventiliralo pri seji širšega odbora O. Z. Za da-

nes (5. februarja) moramo samo ugotoviti, da pri zadnji seji širšega odbora (25. januarja) niti eden navzočih delegatov ni spravil te zadeve na dnevni red.

Draginjske doklade za upokojence starega sistema, ki so odslužili polno dobo 35 let, se bodo z novim, od 1. januarja t. l. veljavnim zakonom o draginjskih dokladah uredile na isti osnovi kakor za aktivne uradnike. Vsak dosluženi upokojenec bo torej prejemal od 1. januarja t. l. dalje isto draginjsko dnevnicu kot njegov aktivni tovariš s temeljno plačo, ki jo je užival dotični upokojenec neposredno pred upokojitvijo. Vsaka druga interpretacija je netočna ter je razburjenje v vrstah upokojencev starega sistema po izjavi predsednika prof. Reiserja (na seji ožjega odbora O. Z. dne 1. februarja t. l.) v tem oziru popolnoma odveč.

Preds. O. Z. prosi vse delegate, da se seji širšega odbora udeležujejo polnoštevilno. O. Z. je pripravljena razpravljati o vsakem splošno važnem vprašanju, ki se sproži od kateregakoli delegata prositi pa si dovoljuje, da poroča o dotičnem vprašanju delegat sam. Zato je dolžnost vsakega udeležeča pri sejah prvi pogoj vsakega nadaljnjega dela. Seje širšega odbora se vrše v posvetovalnici mestnega inagistrata, objavljajo pa se z navedbo dnevnega reda pravočasno v ljubljanskih dnevnikih.

Vsako drugačno sklicevanje sej je nemogoče, ker se njih potreba pojavi večkrat nepričakovano hitro. Vrhu tega je širši odbor sklenil, da zboruje mesečno dvakrat. Na vrsto torej lahko pride vse, samo če imajo gg. delegatje potrebno voljo.

LISTEK.

DR. FR. Z.

Kako sem jaz služil.

(Dalje.)

IV.

Deželni predsednik Winkler je bil dober, blag človek. Da ljubi iskreno naš narod, katerega sin je bil in česar nikdar ni tajil, o tem sem se prepričal več kot enkrat. Ko je bil nastopil mesto deželnega predsednika na Kranjskem, mu je bila resna volja, uresničiti v vsakem oziru upravičene želje svojih rojakov. V enem prvih poročil, ki jih je poslal kot deželni predsednik na Dunaj, je zahteval z vso odločnostjo, da bodi na Kranjskem slovensčina notranji uradni jezik. Toda z Dunaja je dobil migljaj, da naj pusti take stvari za enkrat pri miru. In če je hotel

imeti na pol uradni slovenski list, mu gotovo ni šlo samo za to, da bi mogel braniti pred napadi svojo osebo, ampak se je nameraval s tem kolikor toliko tudi približati uresničenju svojega ideala, da bi bila slovensčina vsepovsod enakopravna nemščini.

Neverjetno, da je imel ta mož popolnoma nemško vzgojene otroke! Njegov starejši sin je bil prvi ustanovnik »Südnarke« na Kranjskem. Vem, da sta bila oče in sin par let tako sprta, da se niti nógledala nista. Morda je bilo temu nesoglasju tudi dejstvo vzrok, da je krenil sin v narodnem oziru tako čisto na nasprotno stran.

Odkod prihaja to, da je potomstvo toliko naših najodličnejših mož nam sovražnega mišljenja? Oče velezaslužen Slovenec, sin zagrižen Nemec ali Italijan! Večkrat sem razmišljal o tem. In dasi vseh teh očetov potujčenih sinov ne morem oprostiti vsake krivde, se mi vendar

vsiljuje prepričanje, da možje, ki so mnogo delali v svojem življenju, pač niso utegnili, da bi se bili bavili z vzgojo svojih otrok. In ker so po večini živeli še v tujini, je prišlo kar samo od sebe, da so se mu otroci iznarodili, in sicer tem laglje, ker niso imeli prilike, obiskavati slovenske šole.

Winkler je imel seveda tudi svoje napeke. Na eni strani zelo trmoglav, je na drugi strani le preveč lahko podlegel vplivu lizunov, ki so ga izkoriščali za svoje namene. Bil je lahkoveren in premalo je vprašal, je li to res, kar mu je kdo natrobil na ušesa, ali pa je bilo izmišljeno in mu iz gotovega namena prinešeno.

Prezidijski tajnik je bil tistikrat, ko sém bil jaz poklican v prezidij, prosluli Schwarz (ne poznejši deželni predsednik Schwarz!), talentiran mož in blesteč stilist, a strasten človek, ki se ni zbal nobenega sredstva, ako mu je šlo za to, da uniči svojega nasprotnika. Bil je Italijan

P. (Kranj):

Zdramimo se!

Skoraj v vsaki številki »Našega Glas« se oglašajo razne skupine državnih nameščencev, ki opisujejo svoje službeno delovanje in svoje težnje, le v pisarniškem uradništvu politične uprave vlada nekako mrtvilo.

Dolgo sem čakal, da se oglasi kako spretnejše pero, a ker tega ne morem dočakati, sem se namenil napisati to-le:

Kakor znano, je izšel leta 1872. zakon o nameščenju takozvanih certifikatistov (doslužbenih podčastnikov). Pri politični upravi je bilo teh uradnikov bore malo in še ti so bili zaposleni večinoma le s protokoliranjem, odpravo, prepisovanjem in vlaganjem aktov. Rajna Avstrija jim je dala ime »Manipulationsbeamte«, smatrala jih povsod manj vrednim in jih, kjer je bilo le mogoče, potiskala ob steho. Toda ko se je delo od leta do leta množilo, je uvidela tudi razpadla Avstrija, da je treba tem uradnikom odkazati širši delokrog in tako so jim — osobito okrajnim tajnikom — sukcesivno naprtili toli dela, da so ječali pod njim. To pa ni bilo manipulacijsko delo, ampak konceptno delo, pri katerem je bilo treba pridno študirati razne zakone in predpise. Tega avstrijski birokrat ni upošteval. Če je šlo za prejemke, si bil le »ein Manipulationsbeamte«; kadar je šlo pa za delo, takrat si bil pa »ein fleissiger und fähiger Beamte«. Tako nas je mačeha Avstrija izkoriščala, kakor slab voznik konja, ki mu zmiraj več naklada, da ubogo živinčce končno pod vozom omaga. Za imenovanje v višji razred si čakal leta in leta, pa če si bil še tako vesten in priden. Ni je bilo tako omalovaževane in zapostavljene kategorije uradništva, kakor je bila ta. Poznamo n. pr. bivšega kanclista, ki je več let z izbornim uspehom opravljal dela okrajnega tajnika a vendar je moral pri svoji — ne morda prav dobri, ampak izvrstni kvalifikaciji — čakati — reci, piši in beri — celih deset let in pol, predno je bil po božji milosti in po še večji milosti avstrijskih birokratov imenovan okrajnim tajnikom in je srečno prijadril v zavetišče X. čin. razreda. Kje smo bili takrat s pravičnostjo? Revica je — Bog ji bodi milostljiv! — umrla na »nemški nadutosti«.

Pa pustimo to, kar je bilo. Avstrija je izdihnila svojo dušo in zasijalo nam je solnce svobode v naši lepi in ljubljani Jugoslaviji, katere se oklepamo z vsem srcem in z vso ljubeznijo. Preobrat se je izvršil in tudi ta je prinesel v pisarne politične uprave mnogo izprememb. Manipulacijsko delo so prevzele večinoma na-

novo nastavljene gospodične tipkarice, ki svoj posel — vsa čast jim! — prav dobro opravljajo, dočim je pisarniškim uradnikom, osobito starejšim okrajnim tajnikom, odkazan ves drug delokrog. Predaleč bi dovedlo, ako bi hotel navesti vsa dela, ki jih izvršujejo in prepričan sem, da bi mi tega gospod urednik tudi ne dovolil, ker bi bilo preveč tvarine.

Prosimo zakonodajo, da nam pri ustvaritvi službene pragmatike odmeri ono mesto, ki nam gre po vseh božjih in človeških pravicah, tako da ne bomo vedno zapostavljeni. Merodajni faktorji naj se za to zavzamejo, da se naše želje uresničijo. Stvar pa je našega društva, da pucni merodajne činitelje o naših težnjah in zelo bi nas veselilo, če bi se včasih oglasilo v »Našem Glasu« in nam sporočilo o svojem delovanju in uspehih.

Tovariši, zdramite se, pišite v »Naš Glas« in podpirajte ga! Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal.

Individualni pavšal.

V zadnji številki »N. G.« je bil objavljen članek o raznoličnosti uradnih ur pri naših oblastvih v Sloveniji. Ravno to velja o našem individualnem pavšalu. Dva resora nimata enakega. Pred vsemi pa koraka justica. Poslušajte: — pisarniški uradnik naših sodišč ima mesečno 75 para individualnega pavšala! Vse kar je prav, a da si moramo ob naši revščini kupovati še sami pisarniške potrebščine, presega vse meje. Za 75 para dobimo danes kvečjemu še 1 in pol peresa, no slabše kvalitete celo 2 ali 3, vse drugo: svinčnike, ki jih pokradejo jetniki, ko snažijo pis. prostore, kolikor jih dobe pod prste, črnilo, pivnik itd., si moramo nabavljati sami od bornih prejemkov, ki nam ne zadostujejo, ker mašimo vedno znova luknje, niti za en teden.

Društvo sodno pisarniških in zemlj. uradnikov je sicer pred kakim letom prosilo za zvišanje, a to je bil le glas vpijočega v puščavi. Najbolje bi pač bilo, da bi država dala uradništvu pisarn. potrebščine v naravi. Tu bi se ji ne bilo treba bati, da bo dala preveč in ne, da bo doživela očitanja, da da premalo. Na koga naj le to željo adresiramo? Ako je to stvar posameznih resorov, potem prosimo sodno pisarniški uradniki, ki dobivamo relutum za pisarn. potrebščine, oddelek ministrstva pravde v Ljubljani, da blagovoli odrediti, da se dajo pisarniške potrebščine vsemu uradništvu v naravi.

Do materi in njegov italijanski temperament se je razodeval v vsem njegovem početju. Ta mož je bil predvsem kriv, ako je bil Winkler naposled sprt z vsemi strankami na Kranjskem. Vedel mu je vsak dan povedati kaj o tem, kako ga je ta ali oni nsoval, ali kaj je ta ali ona stranka sklenila zoper njegovo osebo. Cesar mu niso prinesli razni koristolovci, se je izmislil sam. Lagal je tako, da je sam sebi verjel.

Nekoč pristopim k njemu, ko je baš pisal poročilo na ministrstvo o političnih razmerah na Kranjskem. Med drugim je v tem sporočilu navajal, da je »Slovenec« prinesel brzoglav, ki se je končal z vzklikom: »Živio Starčević!« V tistem času pa je bil »Slovenec« še hud nasprotnik Starčevićev in nemogoče je bilo, da bi bil objavil kaj takega. Jaz, ki mi je bilo vsikdar za resnico, pa naj se je tikala kogarkoli sem pripomnil, da to ne more biti res. On pa da! Naposled je ponudil stavo — sodček pilzenskega — in jaz sem stavo spre-

jel. Pregledali smo natanko vse letnike »Slovenčeve« — nikjer nič takega! A on je vzkliknil: »Was ich geschrieben habe, liabe ich geschrieben!« — Je li bilo dotično sporočilo odposlano ali ne, mi ni znano. Mislim, da Winkler kaj takega ni podpisal. A tako se je pač godilo v stari Avstriji! — Da pilzenskega nismo pili, ni treba še poudariti!

Meni je baš radi teh Schwarzovih lastnosti posel pri »Ljubljanskem Listu« še bolj presedal. Stvar že itak ni bila po mojem ukusu, a Schwarz je še hotel po svoje vplivati name. Meni se je to vpiralo in tako sva si prišla vsak hip navskriž. Resnica nad vse, to je bilo vedno moje načelo.

Nekoč sem glede neke stvari pripomnil: »V tem ima »Slov. Narod« popolnoma prav!« Schwarz pa je zarujovel, kakor bi mu bil kdo nož potisnil med rebra. Strgal je list, vrgel ga na tla in teptal in pljuval kot obseden po njem, pa kričal,

Z.:

Odkrita beseda.

Dopis iz Kranja.

Teško je pisati v sedanjih časih. Sam sebi človek ni po volji, kako naj bi ustregel drugim. Imel sem že parkrat napisanih precej vrstic za »Naš Glas«, a predno sem jih oddal, sem papir raztrgal. Tudi danes pišem, ne vem pa, če bom imel jutri pogum oddati dopis. Pogum! Zakaj? Zato ker mi je težko govoriti v danih razmerah resnico; a vest pa mi pravi, da če tudi naletiš na odpor in ne odobravanje, vendar govori to, kar ti veleva razum in srce.

Razum in srce?! Ali pa ima to dvoje dandanes še kakšno veljavo? No, če bi kdo rekel materijalistični razum in hinavsko srce, to brez dvoma danes vlada svet. Jaz pa si to dvoje predstavljam še vedno tako, kakor si mora predstavljati vsak pošten človek. Razum mi veleva, urediti svoje razmere tako, da bo čimnajbolj prav za me in druge okoli mene. Srce pa mi veleva, da vidim v vsakem živem bitju stvarjenje višje roke, ki ga ne smem izkoriščati do skrajnosti v samopašne namene.

Na tem stališču stojim še vedno danes, čeprav sem državni uradnik, ki bi tudi lahko že podlegel neznosnim razmeram, kakor jih je podleglo koruptiji časa že na stotine in stotine iz drugih stanov. Stojim še vedno na tem stališču, čeprav mi je danes sočlovek — kmet — vrnil denar, ki ga je včeraj že sprejel za plačano mleko, češ mleko je za pretečeni mesec po eno krono dražje pri litru. Stojim na tem stališču, čeprav mi je rekel ugleden obrtnik in hišni posestnik v Ljubljani, da mora samo kmet, obrtnik in trgovec odločevati v državi, češ da uradnik, ki danes gospodari in oddaja vsa stanovanja, ni še naredil nič drugega za državo, kot če je poročil hčer trgovca ali obrtnika, ter na ta način pojedel in bopil njega kraicarje. Stojim na tem stališču, čeprav trgovec, ki ima polne zaolge, brez pomisleka to taji in bo brez usmiljenja zahteval čez par dni za sladkor 70 K ali celo več, za katerega je zahteval do sedaj 54 kron. Stojim na tem stališču, četudi n. p. narodni poslanec odkloni na uradniškem sestanku predlagano mu zapupnico, češ kaj pa bodo rekli v Ljubljani trgovci in obrtniki.

Stoječ tedaj na tem stališču, smatram, ker sem naroden in napreden, za svojo dolžnost, da pribijem, da tako ne gre več dalje. **Beda nas sili v obup.** Zakonodajni odbor je sicer sklenil, odpomo-

tako da se je pri odprtem oknu slišalo s Turjaškega trga notri v Zvezdo: »Da haben sie ihren »Narod«, da haben sie ihren »Narod!« — In podobnih nastopov je bilo mnogo!

Z listom sem imel preobilo posla. Spočetka sem bil prideljen tudi šolskemu oddelku, kateremu je načeloval Zaplotnik. Toda ta je kmalu presodil moj položaj in mi po preteku par mesecev iz svojega referata ni ničesar več pridellil. Faktično mi res ni bilo mogoče, da bi bil delal še kaj drugega, kajti moral sem list skoro vsak dan sam napolniti, ker ni imel tistikrat že skoro nobenih sotrudnikov več.

In to ni bilo tako lahko kakor pri »Laibacherici«, katero sem tudi nekaj časa urejeval. Z »Laibacherico« sem v dveh urah na dan lahko končal, ker so igrate pri tem škarje veliko ulogo. Za »Ljubljanski List« pa je bilo treba vse napisati, ali pa vsaj prevesti. Sicer mi je nekoliko

či deloma tej bedi s tem, da je zvišal draginjske doklade, katerih visokost pa že pri njih določitvi ni odgovarjala niti za silo, kaj šele danes. Na podlagi sklenjenih doklad (poleg drugih koristnih mahinacij za »povzdigo« naše valute) so vse cene življenskih potrebščin hipno poskočile in se višajo od dne do dne. Določenih doklad pa še ni na obzorju in tako naj uboga državna para živi nazaj, ker še ni kredita. Prepričan pa sem, da se je kredit za povišane dnevnice poslancem zakonodajnega odbora našel takoj.

Kaos, ki je nastal po prevratu v državnem življenju, je silil uradnika k potrpljenju. Trpeli smo do sedaj rade volje, ker smo smatrali to za svojo dolžnost. To dolžnost pa pripisujemo tudi drugim stanovom, predvsem pa stanu bankirja in kmeta. Razočarani pa smo britko, da vladna stranka, ki je bila naš up in naša nada nima toliko moči, zmožnosti ali pa prave volje, da bi prisilila imenovana stanova ki tvorita veliko večino v naši državi, k strpnosti in zmernosti, da bi i onadva imela malo srca tudi za druge stanove, ki ne morejo razmer časa tako izkoriščati kot onadva. Vsled tega mora vsakega državnega nastavljenca navdajati skrb, kaj bode, ako pade ta stranka in pride na krmilo kakšna druga, ki nam danes ni tako naklonjena kot ta. Ne upam si postaviti tozadnega vprašanja, ker bo mogoče odgovor, da bo potem manj besed pa več dejanj. Za svojo osebo sem danes pač mnenja, da je v taki agrarni, militaristični in bankokratski državi kot je naša, **obsojen uradniški stan na smrt**. Zato delujemo na to, da se mladina obvaruje pred smrtjo!

Pisarniški uradnik!

Kdaj pride na dan nova inštrukcija za uradno poslovanje pri političnih oblastih?

Čujte! Še velja »Amtsinstruction« iz leta 1855!

Da! Kar se je zahtevalo pred 66 leti, to se zahteva tudi še danes! Seveda v prvi vrsti in prvem redu od pisarniškega osebja. Gospodje konceptni uradniki so si pridobili posebne ugodnosti, katere se izvajajo skoraj povsod enako, čeprav tu ni niti predpisa, niti dogovora.

Če primerjamo, kaj je dosegel delavec od leta 1855 do danes in kaj je dosegel pisarniški uradnik, pridemo do zaključka, da je poslednji na ravno istem stališču, kakor je bil pred 66 leti, med tem ko se delavec le z grozo spominja časov, ko je moral delati do 12 ur na dan.

rajni Matej Brencé pomagal, a on je imel že s korekturo in korespondenco dovelj posla. Od sedmih zjutraj pa do osmih ali celo desetih zvečer so bile moje uradne ure. Tri uvodne članke na teden je imel poslati z Dunaja prof. Šuklje, prejšnji urednik lista. To je bilo vse, na kar sem se mogel zanašati. Pravzaprav pa tudi na to ne.

Tistikrat je prihajal vlak z Dunaja nekako ob 11. dopoldne. Članek je ali prišel, ali ni prišel. Če ni prišel, sem bil po navadi na boljšem, kot če je prišel. Kadar ni prišel, sem se pač vsedel ter napisal uvodnik o čemer že bode. V poldrugi uri sem ga imel. Bil sem se popel pri pisanju člankov do precejšnje rutine.

Ni tako lahko, napisati uvodni članek, kakor bi kdo mislil! Stvar mora biti lepo zaokrožena in ne sme biti ne prekratka, ne predolga. Vsi moji takratni članki so imeli po 150 do 160 vrst, ker se je to najbolje prilagalo prostoru y listu. Šlo je kar samo ob sebi tako. Nič mi ni bilo treba

Šef urada ima pravico, da uradne ure poljubno podaljša. Seveda se zahteva dela brez doplačila. Baje ima šef urada tudi pravico, zahtevati uradovanje izven uradnih ur, odrediti inšpekcijsko službo ob nedeljah in praznikih popoldne.

Stavimo torej naslednja vprašanja:

1. Koliko je predpisano dnevno uradnih ur?

2. Ali se sme uradne ure poljubno podaljšati? Ali se more zahtevati tako delo gratis?

3. Ali se more pisarniškem uradniku nalagati več uradnih ur kot drugim?

4. Ali se more podaljšati uradne ure pisarniškemu osebju zaraditega, ker so drugi v zaostatku?

5. Ali se sme zahtevati gratis delo izven uradnih ur? Kdo naj povrne uradniku to, kar bi si lahko zaslužil v prostih urah?

6. Ali se sme zahtevati inšpekcijska služba v nedeljih popoldanskih urah, ne da je dokazana potreba?

F. VAJDA (Ptuj):

Carina in drugo.

Če so mi trgovci tarnali čez carino in druge z njo zvezane stroške, jim nisem verjel, da bi carina in z njo spojena manipulacija res tako zvišala cenó. Pa sem se sam prepričal.

Naročil sem blago z Dunaja. Cena blaga samega je znašala 20.085 avstrijskih kron, za zaboje in drugo so računali 2124 avstrijskih kron, skupaj torej 22.209 avstrijskih kron, za kar sem plačal v banki 940.78 jugoslovanskih kron. Blago je prišlo v Maribor s povzetjem 4257 avstrijskih kron za vožnjo z Dunaja do Špilja in druge stroške (izvozno dovoljenje, zavarovalnina itd.), to povzetje sem poravnal s 57.70 jugoslovanskimi kronami. Za blago in vse stroške z Dunaja do Špilja (270 km) sem plačal 998.40 jugosl. K, od tega odpade na blago samo 895.80 jugoslov. K, ostalo pa na odpreme in prevozne stroške. Od Špilja do Ptuj (57 km) pa so znašali prevozni, carinski in drugi stroški 229 Din. 75 p. ali 919 K, torej več kakor je stalo blago samo!!!

Posameznosti tega računa so zelo zanimive: tovornina (Špilje - Maribor) 2 Din. 80 p., provizija povzjetja in nje izročitev 7 Din. 50 p. doprema (od kod kam?) 10 Din. 35 p., prenos tov. lista in kolek 15 Din., carinski posrednik 16 Din., pregledarinja 6 Din., carinski stroški (odpiranje, zapiranje zaboja) 3 Din., carina 121 Din. 40 p., 2% za manipulacijo gotovine

šteti, kar čutil sem, kdaj je treba kreniti proti koncu. Trda pa mi je šla čisto za primerno snov. Zlasti ob ponedeljkih, ko ni bilo od nikoder nobenih časopisov, ki bi bli nudili kako misel za obdelavo. Ponegal sem si na najrazličnejše načine. Če ni šlo drugače, sem pa fingiral kak dopis z dežele, ki sem ga pa seveda spisal tako, da je lahko nadomestoval uvoden članek.

Hujše pa se mi je godilo včasih, ako je članek z Dunaja prišel. Mojih člankov Winkler ni cenzuriral — treba jih ni bilo, ker sem se jaz skrbno izogibal vsaki polemiki z domačimi listi, razen morda z ljubljanskim »Tagblattom« oziroma »Wochenblattom«. Dunajski članek pa je pisal Winklerju pretemperamentno in je bil tem bolj skeptičen proti njegovim člankom, ker so se bavili najraje z domačimi razmerami in povzročali s svojim sarkazmom in agresivnostjo mnogo ogorčenja.

(Dalje prih.)

8 Din. 30 p., deklaracija in kolek 18 Din., dovoz 5 Din., reekspedicija 5 Din., stalna pristojbina in poština 10 Din 5 p., prevoz Maribor-Ptuj 6 Din. 35 p. Carina torej znaša 121 Din. 40 p., t. j. več ko 50% prvotne blagovne vrednosti, drugi s carino zvezani stroški pa 99 Din. 20 p., t. i. blizu 45% prvotne blagovne vrednosti, tako da se je cena vsled tega podvojila. Od tega prirastka pa je država dobila samo polovico, druga polovica redi neproduktivno posredovalce.

Država more prospevati le, če vsi državljani delamo. Če pa del državljani ne dela, ampak samo mešetari, veriži in posreduje pri zamenjavi blaga — a ravno ta del hoče naisijajneje in najrazkošneje živeti — potem je propadanje družbe in države neizogibno.

DR. A. PEČOVNIK (Maribor):

Zahteve mariborskih državnih uslužbencev.

V 4. številki Vašega lista ste poročali o izrednem občnem zboru »Društva jugoslovanskih državnih uslužbencev in vpokojencev« v Mariboru. V drugem članku trdite, da so resolucije, ki jih je sprejel občni zbor, nepotrebne in enotnemu nastopu vseh v O. Z. včlanjenih organizacij v kvar.

Jasno je, da tudi v Mariboru nismo bili za »deljeno akcijo«. Odbor našega društva je obvestil o tej zadevi trikrat pismeno O. Z. V pismu z dne 6. decembra 1921 smo opozorili O. Z. na gmotno nevdržljive razmere uslužbencev in vpokojencev in zahtevali skupno akcijo. Dne 8. januarja 1922 smo poslali O. Z. resolucije, ki so se predlagale na občnem zboru dne 16. januarja 1922. Na vsa ta pisma do danes nismo dobili odgovora.

Da je predvsem zahteva po takojšnjem izplačilu izenačenih dnevnih in rodbinskih doklad ali vsaj predujmov na še poviške opravičena, pač mora uvideti vsak, ki pozna razmere državnih uslužbencev in vpokojencev.

Jasno je pa tudi, da bi se te zahteve bolj upoštevale, če bi se zganila tudi O. Z. in jih podpirala. (Saj imamo predsednika v Beogradu, ki dreza in poganja neprestano. Op. ured.)

Nadalje Vam poročam, da je naše društvo na istem občnem zboru ustanovilo odsek »Samopomoč«, ki ima namen izplačati v slučaju smrti društvenika zaostalim posmrtno prispevke. Enkratna pristopnina znaša po starosti do 30 let 2 Din., do 40 let 5 Din., čez 40 let 10 Din. Pristopiti morejo tudi žene članov. V slučaju smrti društvenika plača vsak član odseka 1 Din. Ta vsota se nakaže osebi, katero je umrla društvenik pooblastil za sprejem zneska. Odsek začne poslovati takoj po potrditvi pravil.

Želeti bi bilo, da tudi druge uradniške organizacije ustanovijo slične odseke, ki bi se združili v veliko organizacijo, ki bi zamogla nuditi državnim uslužbencem in vpokojencem izdatno pomoč. Omenjam, da ima učiteljstvo tako organizacijo, ki obsega učiteljstvo vse naše države.

Vestnik.

Za »Naš Glas«. Zveza upokojenih častnikov, vojaških uradnikov itd. je v svoji redni odborovi seji sklenila, da se izplača za tiskovni sklad »Našega Glasa« 100 K, ker se njeni člani z ozirom na vdove in sirote ne morejo naročiti na več izvodov strok. glasila »Naš Glas«.

Denar. Pri okrajnih glavarstvih leži denar v blagajni na leta in leta. Denar ni naložen v kaki hranilnici, temveč leži kot mrtev kapital v blagajni glavarstva. Povprečno se mora reči, da ima vsako okrajno glavarstvo čez 100.000 dinarjev vse leto v blagajni kot mrtev kapital. Ves ta denar bi lahko ležal v hranilnici, ne, da bi bilo treba vzeti eno paro iz hranilnice, ker je za denarni promet še vedno dovolj denarja, ki dnevno prihaja in bi moral tudi odhajati. Če računamo, koliko koristi bi storil ta denar v prometu, če računamo, koliko bi nosil ta denar obresti za pisarniške potrebščine in če premislimo, da država prosi za denar po drugih zavodih, pridemo do zaključka, da tiči črv slabe uprave — v uravi sami.

Zveza upokojenih častnikov in voj. uradnikov itd. obstoja že nad leto dni. A vendar se vsi še niso oglasili. Članarina je 2 K na mesec. Priglašati se je v Vegovo ul. 12 ali Sodna ul. 12.

Vojaška intendantca za Slovenijo v likvidaciji je priobčila O. Z. izpreminjvalne predloge k členoma 17. in 37. novega zakona o draginjskih dokladah državnih nameščencev. Ne glede na to, da je zakon že odobren in velja izza 1. t. m., je Osrednja Z. dopis intendantce, ki ga je bila ta poslala tudi predsedniku O. Z. poslancu prof. Reiserju, iz formalnih ozirov odstopila v izjavo kompetentni Zvezi upok. častnikov itd. Z aktivnim častništvom pa O. Z. glasom pravil ne more imeti nobenih stikov.

Društvo nameščencev delavske zavarovalnice, železničarske zavarovalnice in pokojninskega zavoda je glasom sklepa izvanrednega občnega zbora z dne 26. novembra 1921 prijavilo 2. t. m. izstop iz O. Z. Razlogov za izstop ni navedlo.

Hranilni in posojilni konsorcij, uradniška zadruga z o. l. v Ljubljani je prosil O. Z., naj na kompetentnem mestu posreduje, da se konsorciju v svrhu nadaljevanja razdolžitvene akcije slovenskega uradništva iz prispevkov, ki so jih morali plačevati državni nameščenci od svojih draginjskih doklad na osnovi čl. 70. uvedbe o nabavljajnih zadrugah z dne 5. decembra 1920, DRbr. 171.300/20 odstopi delni znesek 1.500.000 K kot brezobrestna obratna glavica. Konsorcij je za ta kapital že svoječasno zaprosil ministrstvo financ. Ostali del prispevkov, kolikor se ga je steklo iz Slovenije, pa naj se že končno izroči gospodarskim zadrugam državnih nameščencev. Vlogo konsorcija je O. Z. odstopila predsedniku prof. Reiserju, da dožene, ako je izposlovanje kredita v zmislu čl. 59., točke 7. sploh mogoče.

Denarja ni — ali kaj je z revizijo uradništva? Kadar gre za zvišanje plač uradništva, tedaj »ni denarja«. Gospod finančni minister se vedno izgovarja, da ni denarja. Če je to istina, potem se vprašamo, zakaj se pa kreirajo vedno novi uradniki in zakaj se nastavlja vedno več uradništva? Manj uradništva in bolje plačano in uspehi bodo isti, če ne boljši. Z denarjem se kar razsipava. Mal primer: V naprej se zavarujem proti očitku, da smo šoli in ozobrazbi nasprotni, moramo pa pribiti sledeče: Do leta 1920. je en okrajni šolski nadzornik nadzoroval vse šole dveh političnih okrajev in poleg tega tudi sam opravljaj vsa administrativna dela, kar je bilo v istini preveč za okrajnega šolskega nadzornika. Od leta 1920. pa ima vsak politični okraj svojega okrajnega šolskega nadzornika in vsak šolski nadzornik še eno (ali celo dve) pisarniški moči. A kar je najlepše, je to, da so te pisarniške moči učitelji ali učiteljice, tedaj

zelo drage moči. Ali imamo res preveč učiteljskih moči, da ne vemo, kam z njimi in ali ne bi tega dela lahko opravila kaka oficijantka, ki je mnogo cenejša, kakor učitelj ali učiteljica? To bi bilo tudi na korist šolam. Kaj pa je z revizijo uradništva, o kateri se je toliko govorilo in pisalo? Ni je in ni je. Zelo bi bila potrebna. Proč, kar je nepotrebna, a one, ki ostanejo, bolje plačati, od njih pa z vso strogostjo zahtevati, da delajo in vrše svoj posel vestno in natančno. Ker se nam bodo obljubljeni poviški izplačali šele po izvršitvi redukcije uradništva, naj se mero-dajni faktorji pobrigajo, da se ta čim preje izvede, ker uradništvo že komaj čaka na izplačilo poviškov. Š.

Društvo »Udruženje državnih nameščencev in vpokojencev v Kranju« se je ustanovilo pred enim mesecem. Pravila je že potrdila pokrajinska uprava za Slovenijo. Društvo šteje čez 100 članov in deluje pod spretnim vodstvom gospoda profesorja Košnika kaj pridno. Imelo je že dve seji, v katerih so se obravnavale zelo važne stvari, osobito glede pobijanja draginje. Skrajni čas je, da se brez razlike vsi državni nameščenci strnemo v eno fronto in sami nadziramo, da se bo v Uradnem listu štev. 5 objavljena naredba o pobijanju draginje strogo izvrševala. Skrajni čas je, da se počenjanju verižnikov, navijalcev cen in oderuhov, ki bi radi kožo iz nas potegnili, napravi konec. V ta namen je potreba, da se po vseh krajih državni nameščenci organizirajo in si ustanove lastna krajevna društva, ki bi ščitila koristi svojih članov. Treba bi pa tudi bilo, da so ta društva vedno v stiku med seboj. V seji dne 28. januarja 1922 je tukajšnje društvo razpravljalo tudi o obstoju »Našega Glasa« kot našega glasila. Splošno se je povdarjalo, da se mora list na vsak način ohraniti in se končno sklenilo, da bodo zaupniki pri vseh uradih v Kranju nabirali novih naročnikov in agitirali za tiskovni sklad. Nadejamo se dobrih uspehov. — Pozivljamo Vas, stanovski tovariši, da se vendar enkrat zdramite iz spanja in podpirate gmotno in moralno »Naš Glas« v svojo lastno korist. Zabavljati je lahko, ali treba je tudi delati!! — Tajništvo: Štefan Plut, okrajni tajnik društva.

Gresham o uradništvu. Amerikanec Gresham trdi, da slabši denar potiskuje boljšega iz prometa: srebrni zlatega, papirni kovanega. Prav tako potiskuje slabšo uradništvo iz službe boljše. Napačno je mnenje, da ostavljajo uradniki državne službe in prehajajo v civilne iz lakomnosti. Ni resnica, da beže najboljši drž. uslužbenci v privatne službe zaradi boljšega zaslužka; vsakdo, kdor je postal javni nameščeneec, je itak vedel, da bo vedno služil manje, kakor bančniki, indu-

strijalci i. dr. Vendar je stopil v jav. službo, ker je hotel delati za javnost, za splošnost, ker je imel kot tak največji ugled in vpliv, ker je imel stalne, zajamčene dohodke in zajamčeno pokojnino. Kot kvalificiranec je deloval za javne interese med kvalificiranci. Zato je vžival spoštovanje, red in mir: to ga je odškodilo za manjšo materialno udobnost. Toda po prevratu je izginilo spoštovanje, izginili so ugled, mir in red. Državna služba pa je postala zatočišče vseh možnih elementov. Na najvišjih mestih stojte tudi ljudje brez strokovne izobrazbe in tu in tam celo brez moralne kvalifikacije. Strankarstvo, politika, zunanji vplivi so držav. službo komprimitali in demoralizirali. Marsikje se brez stramu lenari in zlorablja služba. To je glavni vzrok, zakaj beže najboljši iz jav. služb. Plača prihaja šele v drugi vrsti v poštev. Zato se mora držav. služba najprej očistiti nekvalificiranih in nevrednih elementov: šele potem naj se uredi materialni položaj jav. nameščencev tako, da bodo lahko živeli zopet mirno, udobno in ugledno. Tako piše Gresham.

Okrajni tajnik. Po vsem božjem svetu in pri vsaki kategoriji uradništva dobi uradnik, ko je imenovan v višji činovni razred, tudi drug naziv (naslov), le okrajni tajnik dela izjemo. Ta je v X. činu razreda okrajni tajnik in ko je imenovan v IX. čin, razred, je zopet okrajni tajnik. Ni nam nič za razne naslove, ne vemo pa, zakaj se ravno pri okrajnem tajniku dela izjema. Značilno!

Za tiskovni sklad so darovali:

g. Joža Šterbenc v Gor. Radgoni je pridobil 3 nove naročnike in nabral 160 K. darovali so gg.: Joža Šterbenc 21 K, Lovro Kuharič, Rudolf Knaflič, Leopold Škrjanec, I. Klinc, Janko Rihtarič po 20 K, Jakob Brodschneider 15 K in Josip Binčič 4 K, vsi v Gornji Radgoni; g. Franjo Magdič v Krškem daroval 30 K; g. Antoa Knez v Krškem je pridobil 4 nove naročnike in nabral 24 K; g. Jurij Tušnik v Mariboru daroval 10 K; g. Josip Masten v Mariboru daroval 7 K; gg. Janko Dolžar v Ljubljani, Dionizij Neszmenyi, Anton Novak, Štefan Gombossy in Franc Bokalič v Murski Soboti po 5 K. — Najsrčnejša hvala ceni gg. darovalcem kako: tudi požrtvovalnim nabiralcem! Uprava.

Za tiskovni sklad so darovali gg. uslužbenci davč. okr. oblasti v Mariboru 200 K in ne 50 K kakor smo pomotoma navedli v št. 2. — Uprava.

Pošljite naročnino!

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zaznambi na službene prejeme in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBREŠTUJEJO PO

4%

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt